

Om Enker og deres Børn.

I.

Det Forslag til Lov, der i indeværende Rigsdagssamling fra socialdemokratisk Side er blevet indgivet om Hjælp fra det offentlige til faderløse, ubemidlede Børns Underhold og Opdragelse, fortjener i høj Grad enhver Kvindes Deltagelse og Støtte. Forslaget gaar i Korthed ud paa, at *fattige Enker skal have Ret til af det offentlige at oppebære en Understøttelse til hvert Barns fyldte 18 Aar, lig det Normalbidrag, der — i Henhold til Loven om Mødre udenfor Ægteskab og deres Børn — ydes disse Mødre. Denne Hjælp skal ikke have Fattighjælps Virkning.*

Man ser straks af dette Forslags Ordlyd, at det beraaber sig paa en anden Lov, angaaende Børn uden for Ægteskab og disses Forældre, den i den sidste Tid saa meget omtalte Lov af 27. Maj 1908. For at forstaa det tilsyneladende saa uretfærdige Forhold, at ugifte Mødre og deres Børn paa Lovgivningsomraadet er gaaet forud for Enker og deres Børn, er det nødvendigt at huske, at ovennævnte Lov hører til de saakaldte sociale Love og betegner det foreløbig yderste Punkt i en Række af Love, fremkaldt for at raade Bod paa en Del af Statistiken belyste sørgelige Forhold. Foruden Lovens direkte Gavn har den haft den Virkning, at der er faldet et grelt Lys hen over et andet af Lovgivningsmagten uopdyrket Omraade: Enkerne og de fattige Faderløse; for det kan jo ikke nægtes, at disse sidste, ved en Sammenligning er ganske meningsløst uheldigt stillede.

Af det Stof, der er til min Raadighed paa »Nødlidende Kvinders Kontor«, vil jeg tage et Par Eksempler: A. B. var, da hun henvendte sig her, kun 30 Aar. I 4 Aar havde hun været Enke, i 3 Aar blind. Hun fortalte, at Blindheden var kommet gradvis i Løbet af et Par Maaneder som Følge af Nervesvækkelse og Overanstrengelse. Under Mandens Sygdom havde hun maattet arbejde haardt: pleje ham, passe Hjemmet og tjene Brødet. Da hun var blevet ene med sine Børn, ernærede hun sig og dem først ved Rengøring, senere som Nattevagt paa et Hospital, indtil hun bukkede under og selv blev syg. Hun boede med sine 3 Børn paa

11, 10 og 8 Aar sammen med sin gamle Moder, der fik 16 Kr. om Maaneden i Alderdomsunderstøttelse. Vi regnede ud, at hvad denne Familie paa 5 Medlemmer (en syg, en gammel og 3 Børn) havde at leve af var 352 Kr. aarlig. — K. K. N. var 43 Aar, da hun kom her. Siden Mandens Død, midt i September til midt i November havde 4 Døtre fra 15 til 9 Aar været Familiens Forsørgere. Den ældste, der ikke var større end et 10 Aars Barn, tjente sine 5 Kr. maanedlig som Bud for et Vaskeri, den næste, en stor, kraftig Pige, tjente ogsaa 5 Kr. som Bud for en Systue; Nr. 3 var 11 Aar og tjente ved Rengøring og Byærinder andre 5 Kr., mens den yngste lille, der ikke havde fyldt 10 Aar, tjente sin Frokost og 2 Kr. ved at hjælpe en Familie i Huset. Ogsaa her var der en gammel Bedstemoder, hvis 16 Kr. i Alderdomsunderstøttelse klarede det vanskelige Punkt, Huslejen. Ialt 32 Kr. mdl. til en Familie paa 6 Medlemmer. Naar Huslejen var betalt, var der til hele Familiens Underhold (Mad, Klæder, Lys, Varme) 50 Øre om Dagen! Kun faa ved, hvilken ydmygende og forgæves Gang denne Kvinde havde gaaet for at faa den Hjælp, hun til sidst fik gennem en Avisindsamling. Overfor disse 2 Historier forstummer al Tale om det ubetimelige i, at Samfundet ad Lovgivningsvejen kommer Enkerne og deres Børn til Hjælp. Ogsaa A. B. blev hjulpet gennem en Avisindsamling, men skal vore fattige Enker da sidde rundt om og lide Nød og vente paa, at nogen »opdager« dem? Skal de være afhængige af, om de kommer i Avisen og bliver Genstand for offentlig Interesse og Medlidenhed? — Skal vi finde os i at vide det og endda være tilfredse?

Nogle ganske faa Eksempler vil tydelig vise Enkens Stilling i Sammenligning med den ugifte Moders.

En 38aarig Enke: Moder til 3 Døtre paa 11, 9 og 7 Aar, kan ved Rengøringsarbejde tjene 40 Kr. mdl., 480 Kr. aarlig. — En 24aarig ugift Moder til et 3aarigt Barn: Faar 60 Kr. halvaarlig i Barnpenge og kan selv paa et Vaskeri tjene 11 Kr. om Ugen. 648 Kr. aarlig. — 38aarig Enke: 3 Sønner, den ældste er i Gartnerlære, Mo-